

U zadnjih nekoliko tjedana u hrvatskim medijima se proteže i povlači teza da je svjetska kriza stigla u Hrvatsku i da Hrvatska osjeća posljedice svjetske krize. Ja se s ovom tezom ne slažem. Po meni Hrvatsku ne pogađa svjetska kriza i sadašnja ekonomska situacija i ekonomska očekivanja u Hrvatskoj nemaju nikakve veze sa onim što se događa u svijetu, poglavito u SAD-u.

Po meni Hrvatska nije u krizi, nego je samo stigla na kraj svojega ekonomskoga puta kojim putuje već više od 10 godina. To što se sada rezultati toga putovanja ne sviđaju niti vladi, niti oporbi, niti narodu (dakle svima) to je nešto posve drugo.

Treba jasno reći da je Hrvatska ekonomija jednostavno pogrešna. Hrvatska ekonomija je pogrešno strukturirana i u ekonomskoj, financijskoj i strukturnoj depresiji već preko 10 godina, samo što smo svoje vlastite nedostatke i neodgovornost do sada "krpali" kreditiranjem i prodajom imovine. No problem nastaje sada kada ono što prodajemo nitko neće, a do kredita ne možemo doći. Ovi uvjeti nas tjeraju da se napokon suočimo sa svojom ekonomskom stvarnošću koju smo tako brižno stvarali godinama.

Smatram da svatko tko je vjerovao da se ova ekonomija može zaduživati 10 milijardi eura godišnje (dug plus prodaja imovine plus strane investicije), da se građani mogu zaduživati 20 milijardi kuna godišnje u nedogled je u najmanju ruku naivan i ne poznaje elementarne osnove ekonomije. Ulaz novca u našu ekonomiju koji je stao 2008. godine, da nema trubulencije na stranim tržištima, bih se samo dogodio nekoliko godina kasnije sa potpuno istim rezultatima. Dakle kao što sam napisao Hrvatsku ne pogađa svjetska kriza nego je svjetska kriza samo omogućila da Hrvatska malo ranije počne sa početkom kraja svojega ekonomskoga puta i da osjeti posljedice svoje ekonomske politike godine 2009. umjesto možda 2011.

Ekonomske život kojim živi ova država, vlada i građani, jednostavno je neprirodan i kao takav je morao doći svojem kraju. Sustavno uništavanje svih resursa koje smo naslijedili (bilo nam poklonjeno) od komunizma, devastacija poslovnih veza i poslovnih procesa, život daleko iznad svojih mogućnosti su morali prije ili kasnije stati. I sada smo došli na početak kraja svojega ekonomskoga puta gdje se moramo suočiti sa svojom stranošću koja kaže da je Hrvatska mala, siromašna i neobrazovana zemlja koja možda ima potencijala, ali taj potencijal zbog vlastite bahatosti ne može iskoristiti.

U zadnjih 15 godina bilo je nekoliko ekonomista koji su upozoravali na ovakav mogući ishod i koji su raznim teorijama i primijenjenom ekonomijom pokušali predložiti rješenja. Samo da spomenem neke. Guste Santini je napisao knjigu Ilizija i stvarnost hrvatskoga gospodarstva u kojemu popisuje sve probleme jedan po jedan i daje rješenja. Gordan Družić je napisao rad "Nužnost zaokreta ekonomske politike iz prorecesijska u razvojni". Mislim da naslov uopće ne treba komentirati i jasno je kakva je to ekonomska politika. I ja sam pisao o prezaduženosti kućanstva "Teorija racionalnih očekivanja i mikroekonomija duga" ili o lošem upravljanju u "Ekonomska politika, meka budžetska ograničenja i nastanak vanjskoga duga u RH".

Osim navedenim puno ekonomista je objavljivala i radove u časopisu Ekonomija/Economics, ti radovi su dostupni na ovim stranicama tako da ih možete pročitati. No velika većina argumenata koje su objavljivani u Ekonomija/Economics su bili redoviti odbačeni kao piskaranja katastrofičara kojima je sve crno i ne vide dobre stvari koje se događaju u Hrvatskoj ekonomiji. No što su ti katastrofičari stvarno radili? Samo su ukazivali na kraj puta kojim je ekonomija putovala i sada kada smo tamo došli katastrofičari su bili u pravu i vuk pojeo magare, pui pik ne važi. Najednom je katastrofa postala istinita.

Naravno sada kada se događa ono što su katastrofičari predviđali sada se to nikome ne sviđa.

Rezultati politike koji su očiti: pad zaposlenosti, pad proizvodnje, slom burze, pad standarda, rast kamata nikome ne odgovaraju. Svi bi htjeli lagodan život, bez odgovornosti, samo je problem što su ekonomske zakonitosti neumoljive i precizne poput giljotine. Sada nakon više od 10 godina partijanja slijedi mamurluk i otriježnjenje. Naravno zabavu treba platiti. To što se račun ne sviđa ili što je veći nego što smo očekivali to je sada pitanje naše loše procjene, ali odgovornost se mora snositi.

A mi katastrofičari smo napokon došli na svoje. Nemojte ovo shvatiti kao likovanje, jer nije. Hrvatska je u jako teško situaciji. Puno težoj nego što to mediji prikazuju. Problemi koje imamo se mogu riješiti samo uz cijenu koju nitko nije voljan platiti i zato je puno lakše krpati probleme nego ih ozbiljno riješiti.

Na kraju bih se samo osvrnuo na jednu rečenicu s kojom sam se tek nedavno upoznao, a koja je u stvari zvijezda vodilja nas katastrofičara. Napisao ju je isto tako jedan katastrofičar: **SVOJE BOGASTVO NISMO NASLJEDILI OD SVOJIH RODITELJA NEGO SMO POSUDILI OD SVOJE DJECE.**

Neven Vidaković 02,12,2008